



ת"פ 37495/01/20 - מדינת ישראל נגד שבתאי מנחם

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 37495-01-20 מדינת ישראל נ' מנחם

לפני כבוד השופט בני שגיא, סגן נשיא

מדינת ישראל המאשימה:

באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב

על-ידי ב"כ עו"ד ענת בן זאב ועו"ד לילך כץ

נגד

שבתאי מנחם

הנאשם:

על-ידי ב"כ עו"ד שי נודל

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן - **פקודת הסמים או הפקודה**), החזקת סם שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודה, החזקת כלים להכנת סם מסוכן, לפי סעיף 10 לפקודה ונטילת חשמל שלא כדין, לפי סעיף 400 בצירוף סעיף 383 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**) (להלן - **התיק העיקרי**).

בנוסף, צירף הנאשם תיק נוסף שהתנהל בבית משפט השלום באילת, הודה בעובדותיו והורשע בעבירה אחת של החזקת סם לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים (ת"פ 11787-05-20) (להלן - **תיק הצירוף**).

הסדר הטיעון שגובש בין הצדדים כלל את תיקונו של כתב האישום מבלי שגובשה הסכמה לעניין העונש, ובהקשר זה טען כל צד על-פי מיטב שיקול דעתו. עוד הוסכם, כי עובר לשמיעת טיעוני הצדדים, יופנה הנאשם לשירות המבחן.

2. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן בתיק העיקרי, החל משנת 2017, שכר הנאשם דירה בעיר חולון תמורת דמי שכירות בסך ₪ 6,000 בחודש. בתחילת חודש אוגוסט 2019 ועד ליום 1.5.2020 הקים הנאשם בדירה מעבדה לגידול והפקת סם מסוכן מסוג קנבוס, בה גידל והפיק שתילי קנבוס במשקל כולל של 120 ק"ג נטו. המעבדה כללה מערכות חשמל, מערכות השקיה, גופי תאורה, מערכות מיזוג ואוורור, מפוחי אוויר, לוחות חשמל ומנורות, כבלי חשמל וחומרי דישון. לשם תפעול המעבדה, התחבר הנאשם, שלא כדין, לרשת החשמל של חברת החשמל.

3. על-פי עובדות כתב האישום בתיק הצירוף, ביום 19.4.2019 בשעה 03:18, בכביש 12, עת נערך חיפוש כדין, החזיק הנאשם בסם מסוכן מסוג קנבוס במשקל 4.10 גרם לצריכתו העצמית.



תסקירי שירות מבחן

4. בעניינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים.

הנאשם, בן 35, גרוש ואב לפעוט כבן שלוש, עובד כנהג משאית. סיים 8 שנות לימוד ללא תעודת בגרות בעקבות בעיות משמעת ומוטיבציה נמוכה ללימודים ועל רקע הצורך לעבוד מגיל צעיר ולסייע בפרנסת המשפחה בשל מצב כלכלי דחוק. בהמשך, במסגרת תכנית לקידום נוער בסיכון, השלים 10 שנות לימוד. גויס לצבא ושירת כנהג עד ששוחרר לאחר שריצה מספר מאסרים בכלא הצבאי בגין עריקות על רקע קשיים כלכליים משפחתיים.

הנאשם מסר כי מצבו הכלכלי ירוד. בעקבות התמכרות להימורים - שהחלה בשנות ה-20 לחייו והתגברה במהלך ארבע השנים האחרונות - צבר חובות כבדים לגורמים שוליים ב"שוק האפור" ונפתחו נגדו תיקים בהוצל"פ. מעצר הבית הממושך והעדר התעסוקה העצימו את החובות אך לאחרונה הסדיר את החוב מול אותם גורמים. לדבריו, עד לאחרונה הכחיש בעיית התמכרותו ולכן לא השתלב בעבר בטיפול ייעודי.

אשר למצבו הרפואי סיפר, כי בשנת 2007 נפגע בתאונת דרכים ומאז הוא מתמודד עם בעיות אורתופדיות משמעותיות, כאבים חזקים וקשיים תפקודיים בגינם הוא נוטל טיפול תרופתי וצורך קנבים רפואי ברישיון שמסייעים לו בהפגת הכאבים ובשיפור יכולות התפקוד.

הורי הנאשם התגרשו עת היה בן 14. לפני כ-15 שנים אחותו האמצעית נהרגה בתאונת דרכים בהיותה בת 17. הנאשם תיאר את הקושי שלו ושל בני משפחתו בהתמודדות עם האבל והאובדן. כיום מתגורר בבית אביו יחד עם אחותו הצעירה ומתאר קשר קרוב ומשמעותי עם בני משפחתו, אשר היווה עבורו גורם תמיכה לאורך חייו.

התסקיר פירט אודות עברו הפלילי של הנאשם ונדמה כי סנקציות עונשיות קודמות שהוטלו עליו לא היוו עבורו גבול ברור להימנעות מביצוע העבירות מושא תיק זה, ולא דרבנו אותו לפנות לסיוע גורמי טיפול לצורך שינוי מצבו. יחד עם זאת, **שירות המבחן התרשם כי להליך המשפטי הנוכחי השפעה מרתיעה וממתנת עבור הנאשם. בדיקות השתן שמסר במהלך תקופת הפיקוח העידו על הימנעות מסמים, למעט קנבים אותו צורך באישור חוקי. כמו כן, הנאשם השתלב בקבוצה טיפולית; הגיע בעקביות למפגשים; הרבה לשתף בתכנים מעולמו האישי והרגשי וכן בקשייו; היה פתוח וקשוב לחביו לקבוצה; היווה קול אחראי, שקול ומשמעותי; השקיע מאמצים להיתרם מהתכנים השונים שהועלו במפגשים; ולא נרשמו לו כל הפרות של התנאים. הנאשם שיתף כי ברקע למעשיו משבר כלכלי וחובות גבוהים, בין היתר, בשל התמכרותו להימורים. לדבריו, חווה איומים ממשיים על חייו מגורמים עברייניים והתמודד עם תחושות פחד וחוסר אונים לצד לחצים לשלם חובותיו הכספיים. עוד סיפר, כי חש חוסר אונים להתמודד עם המצוקה בה היה נתון, פעל ללא שיקול דעת תוך הסתרה מהסובבים אותו, ולא היה מודע לחומרת והשלכות מעשיו.**

הנאשם לקח אחריות והביע חרטה ואכזבה עצמית על בחירותיו. לדבריו, מעורבותו בהליך המשפטי השפיעה עליו בצורה טראומטית. בעקבות מעצרו בתיק הנוכחי מערכת היחסים שלו עם אשתו דאז הידרדרה עד שהסתיימה בפירוק התא המשפחתי. כיום גרושתו ובנו הפעוט מתגוררים בעיר אילת ומדי כשבועיים הוא מתראה עם בנו, בהתאם להסדרי הראייה שנקבעו.

על-פי האמור בתסקיר, התמודד הנאשם מגיל צעיר עם אובדן וקשיים רגשיים לצד מצב כלכלי דחוק, התקשה לתפקד ולגלות יציבות במסגרות החינוך והצבא ונעדר יכולת לקחת על עצמו תחומי אחריות. הגם שהצליח לשמר



יציבות תעסוקתית ולהקים תא משפחתי, נקלע למשבר כלכלי, התמכר להימורים, צבר חובות והתקשה להציב לעצמו גבולות. יחד עם זאת, בחלוף הזמן, הנאשם מכיר בבעייתיות התנהלותו, מגלה מודעות לחומרת מעשיו, מפיק לקחים מכך ומעוניין לערוך שינוי בחייו.

עם התקדמות הליך האבחון ציין שירות המבחן כי הנאשם משקיע מאמצים לסגור חובותיו, עובד באופן יציב ומתמיד **בטיפול פרטני וקבוצתי במרכז הישראלי לטיפול בהימורים**. הנאשם תיאר את הטיפול כמשמעותי וחיוני עבורו, הוא משתף בקשייו, מתייעץ ונעזר, מתחיל לזהות גורמי סיכון, לומד להציב לעצמו גבולות, נמנע מעיסוק בהימורים, ניתק קשרים שוליים, משקיע מאמצים לערוך שינוי בחייו ותופס את ההליך המשפטי הנוכחי כמרתיע ומציב גבול עבורו מהישנות ביצוע עבירות נוספות בעתיד.

לסיכום, שירות המבחן המליץ על הטלת מאסר בעבודות שירות לצד צו מבחן וענישה צופה פני עתיד, וזאת על מנת למנוע גרסיה ופגיעה בהליך השיקומי החיובי אותו החל הנאשם.

ראיות לעונש

5. מטעם התביעה הוגש גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם (תע/1), ממנו עולה כי לנאשם 3 הרשעות כמפורט להלן: עבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית בגינה נדון ביום 7.11.2017 לעונש מאסר על תנאי; עבירות על פקודת סימני מסחר ופקודת זכויות יוצרים בגין נדון ביום 18.4.2007 לעונש מאסר על תנאי; עבירה של העדר מן השרות שלא ברשות בגינה נדון ביום 14.9.2004 למאסר בפועל לתקופה של 65 ימים בכלא צבאי. עוד הגישה התובעת מאסר על תנאי בר הפעלה בן 5 חודשים מיום 7.11.2017 (תע/2).

טענות הצדדים לעונש

6. **ב"כ התביעה** עמדה בטיעוניה על הערכים המוגנים השונים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם, על ריבוי תיקי המעבדות שהפכו ל"מכת מדינה" של ממש, ועל הצורך במתן מענה עונשי הולם לתופעה מתגברת זו.

התובעת עמדה על נסיבות ביצוע העבירות תוך שהדגישה את התכנון המוקדם וכמות הסמים שנתפסה במקום, ועתרה למתחם ענישה שנע בין 42 ל- 60 חודשי מאסר.

עוד התייחסה התובעת לרקע לביצוע העבירות (חובות ומשברים כלכליים בשל בעיית התמכרות להימורים); להשתלבות הנאשם בטיפול כבר במסגרת מעצרו; להבעת החרטה ונטילת האחריות על מעשיו; לעברו הפלילי ולמאסר על תנאי בר ההפעלה בעניינו.

התביעה התנגדה להמלצת שירות המבחן להטלת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. לעמדתה, מדובר בהמלצה אשר חורגת באופן קיצוני מהענישה הנהוגה בנסיבות העניין. לשיטתה, אין בדרך הטיפולית שעבר הנאשם כדי להצדיק סטייה כה משמעותית ממתחם העונש ההולם, אלא לכל היותר יש בה כדי למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם, לצד עונשים נלווים, חילוט הרכוש המופיע בכתב האישום, והפעלת המאסר על תנאי חלקו בחופף וחלקו במצטבר. עוד נטען, כי תיק הצירוף נבלע בענישה לה היא עותרת בתיק העיקרי.

7. לשיטת **ב"כ הנאשם**, מדובר במקרה ייחודי המצריך בנסיבות העניין לסטות ממתחם העונש ההולם. הסנגור עמד בהרחבה על עברו של הנאשם, לרבות ילדותו המורכבת והטראומה שחוותה המשפחה בעקבות אובדן אחותו, נסיבותיו האישיות, בעיותיו הרפואיות, הסיבות שהובילו אותו לבצע את העבירות ופירוק התא המשפחתי



שבנה לעצמו בעקבות הסתבכותו בתיק הנוכחי.

הסנגור התייחס בטיעוניו להליך הטיפול שעבר הנאשם במסגרת שירות המבחן, התמדתו במפגשים הקבוצתיים והפרטניים, מאמציו להיתרם מהתכנים שעלו בטיפול ומשמעות הטיפול עבורו. הסנגור חזר על האמור בתסקירי שירות המבחן, הדגיש כי הנאשם הרבה לשתף מעולמו הפנימי הרגשי, היה פתוח וקשוב לחברי הקבוצה, היווה גורם משמעותי בקבוצה, והוסיף כי דברים מעין אלה לא נכתבים לגבי כל אחד. עוד נטען, כי לאורך כל התקופה (כשנתיים) לא נרשמה לו כל הפרה ולא נפתחו לו תיקים חדשים.

אשר לסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה נטען, כי הנאשם נקלע לחובות כבדים אשר גררו איומים ממשיים על חייו מצד בעלי החוב, והוא נאלץ להתמודד עם תחושות של פחד וחוסר אונים, כאשר היום ידוע כי באותה תקופה לנאשם לא היו מיומנויות להתמודד עם הסיטואציה, הוא התקשה להציב לעצמו גבולות ולא היה מודע לחומרת מעשיו והשלכותיהם. לטענת הסנגור מדובר באדם נורמטיבי שחצה את הקו האדום וביצע עבירה פלילית על רקע חשש לחייו ולחיי משפחתו, ולכן לא ניתן לצפות ממנו למסור בחקירה את שמות האנשים שהפעילו אותו שכן החשש מהם הוא שהוביל אותו מלכתחילה לבצע את העבירות. בהקשר זה נטען כי התרשמות שירות המבחן לפיה מדובר באדם שאינו מאופיין בדפוסים עברייניים, מחזקת את המניע הנטען למעשים.

הסנגור הוסיף וטען כי כיום, לאחר הטיפול, הנאשם מצליח לזהות גורמי סיכון, רמת האימפולסיביות שלו פחתה, הוא נמנע מהימורים, נקי מסמים, מצליח להציב לעצמו גבולות, מתייעץ עם גורמי טיפול טרם קבלת החלטות, מתמודד עם אתגרים בצורה שקולה ומחויב להמשך הטיפול לטווח הארוך. התנהלות זו מעידה על החשיבות והרצינות שהנאשם מייחס להליך הטיפול.

לאור האמור ובשים לב להודאת הנאשם ונטילת האחריות, עתר הסנגור לאימוץ המלצת שירות המבחן להטלת ענישה צופה פני עתיד שכן הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח עלולה לגרום לרגרסיה בהליך השיקומי החיובי שעבר הנאשם. לשיטת ההגנה, מתחם העונש ההולם צריך להתחיל מ-18 חודשי מאסר, ואולם לב הדיון אינו גבולות המתחם, אלא שאלת הסטייה. לשיטת ההגנה, שיקולי השיקום במקרה דנא גוברים על שיקולי ההרתעה ויש לחרוג מהמתחם.

8. **הנאשם**, במילותיו האחרונות לעונש, הביע חרטה וסיפר כי בעקבות הטיפול חייו השתנו מקצה לקצה. היום הוא מבין את משמעות מעשיו ואת חומרת העבירות ומודה לשירות המבחן שסייע לו לשקם את עצמו ומעוניין להמשיך בטיפול עד שחיו "יתיישרו לגמרי". עוד שיתף בקשיים עמם הוא מתמודד בעקבות הליך הגירושין והמרחק מבנו.

דין והכרעה

9. נקודת המוצא המשותפת לשני הצדדים היא כי ההליך הטיפול שעבר הנאשם מצדיק הקלה בעונש. המחלוקת שנותרה נוגעת לשאלה האם, כטענת התביעה, ההליך השיקומי מצדיק אימוץ הרף התחתון של מתחם העונש ההולם; או שמא, כטענת ההגנה, יש לסטות מהמתחם משיקולי שיקום.

מתחם העונש ההולם



10. דומה כי אין צורך להכביר מילים על החומרה הטמונה במעשים כגון אלו שביצע הנאשם, אשר פוגעים במגוון ערכים חברתיים, ובכלל אלה הגנה על שלום הציבור ובריאותו מפני הנזקים הישירים שנגרמים לגופם של הצרכנים הפוטנציאליים, והנזקים העקיפים שנגרמים כתוצאה מביצוע עבירות רכוש ואלמות, הנלוות לצריכת הסם.

בית המשפט העליון התייחס לא אחת לריבוי המעבדות לגידול סמים אשר מוקמות בעת האחרונה והפכו לתופעה נפוצה ומסוכנת המחייבת ענישה הולמת, גם מקום בו מדובר בסמים "קלים" כגון קנבוס.

בהקשר זה מצאתי להפנות לע"פ 2596/18 **זנזורי נ' מדינת ישראל** (12.8.2018) (להלן - **עניין זנזורי**):

"צרכנים ומשתמשים ואנשים נורמטיביים, שבעבר לא היו מוכנים ליטול על עצמם סיכון להסתבך בעולם הפלילי, נכונים כיום לילך צעד נוסף ולהפוך למגדלים וסוחרים בסם... ברם, סחר בסמים הוא סחר בסמים. ידע כל מי שמהרהר בדרכים לעשיית כסף קל, כי מדיניות הענישה לא השתנתה ובית המשפט רואה בחומרה עבירות של סחר והפצה של סמים מסוכנים, גם סמים "קלים", תוך הטלת ענישה משמעותית ומרתיעה. צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם" (פס' 8 לפסק דינו של כב' השופט י' עמית).

וכן לע"פ 6299/20 **שחר חן נ' מדינת ישראל** (4.2.2021) (להלן - **עניין חן**):

"...ראינו לנכון להעיר הערה, ולהבהיר: פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, קובעת במפורש כי קנאביס הריהו "סם מסוכן" (שם, סעיף 1 והתוספת הראשונה). כך קבע המחוקק. קביעתו זו - היא הדין הנוהג והמחייב. "סחר בסמים הוא סחר בסמים", ותפיסה שלפיה סחר בסמים 'קלים' איננו סחר בסמים מסוכנים - משוללת יסוד; אין לה אחיזה לא בדין המצוי, לא בדין הראוי: "צרכנים ומשתמשים - ראו הוזהרתם" (דברי השופט י' עמית בע"פ 2596/18 זנזורי נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (12.8.2018))."

דברים אלה יפים למקרה שבפניי.

11. מידת הפגיעה בערכים המוגנים נלמדת מאופייה של המעבדה ומכמות הסם.

אשר לאופייה של המעבדה - מדובר במעבדה "רגילה", שהכילה ציוד "סטנדרטי" המחוזק דרך קבע במעבדות.

אשר לכמות הסם - הרי שמדובר בכמות משמעותית (120 ק"ג). הנזק הפוטנציאלי שהיה עלול להיגרם מהפצת הסם והמשך הפקתו עשוי היה להיות משמעותי ביותר וכך גם הפגיעה בערכים המוגנים. יחד עם זאת, הנזק הקונקרטי נמנע מאחר שהנאשם נתפס טרם הפצת הסמים.

בהינתן האמור, ניתן לומר כי הפגיעה בערכים המוגנים היא בעוצמה משמעותית.

במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לתכנון שקדם לביצוע העבירות, אשר בא לידי ביטוי בשכירת דירה והתקנת הציוד הרלוונטי, וכן לאירוע העברייני הנוסף של גניבת חשמל, אשר רלוונטי אף הוא לקביעת המתחם.

שקלתי גם את הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות לצורך כיסוי חובות כספיים שצבר מול גורמים שוליים.



12. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת, מצאתי את פסקי הדין הבאים כרלוונטיים:

א. עניין **חן** - המערער הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, החזקת סם שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן, החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן או לצריכתו ונטילת חשמל שלא כדין בכך שהקים מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס בדירה ששכר בתל-אביב במשקל כולל של **90 ק"ג**. לשם תפעול המעבדה, נטל הנאשם והשתמש בחשמל שלא כדין. באותו מקרה קבעתי **מתחם ענישה הנע בין 29 ל- 54 חודשי מאסר**, והשתתי על הנאשם 29 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. בהמלצת בית המשפט העליון, חזר בו המערער מערעורו על חומרת העונש, תוך שצוין:

"**המערער הקים כזכור מעבדה לגידול והפקת סם מסוכן מסוג קנאביס בדירה ששכר בתל אביב, בה גידל והפיק כ-600 שתילים במשקל כולל של 90 ק"ג במשך כ-4 חודשים. המעבדה התפרסה על פני 5 חדרים וכללה מערכות חשמל, השקיה, חימום ואוורור, גופי תאורה, בלוני חמצן ואדניות. המערער יתן אפוא את הדין על מעשיו, כך גם כל מי שיהיו לעשות כדבר הרע הזה.**"

כמות הסם שנתפסה אצל הנאשם גבוהה מזו שנתפסה אצל חן.

ב. עניין **זנזורי** - המערער הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן מסוג קנבוס, קשירת קשר לפשע ושיבוש מהלכי משפט לאחר שהקים מעבדה לגידול קנבוס בה נתפסו **137.6 ק"ג** של סם. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 36 ל- 56 חודשי מאסר**. על המערער הושתו 26 חודשי מאסר בשל סיכוי ממשי לשיקום. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

כמות הסם שנתפסה אצל זנזורי גבוהה מעט מזו שנתפסה אצל הנאשם.

ג. ע"פ 863/18 **לירן סבן נ' מדינת ישראל** (15.11.2018) - המערער הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, החזקת חצרים לשם הכנת סם מסוכן וקשירת קשר לפשע, לאחר שהקים וניהל מעבדה לגידול קנאבוס (בצוותא עם אחרים), במשקל כולל של **92 ק"ג**. נקבע **מתחם ענישה הנע בין 28 ל- 52 חודשי מאסר**. בית המשפט העליון החליט להקל בעונשו והעמידו על 36 חודשי מאסר (חלף עונש של 42 חודשי מאסר שהוטל בבית המשפט המחוזי).

עניינינו חמור יותר מעניינו של הנאשם לירן סבן, הן נוכח רכיב "נטילת החשמל" והן נוכח כמות הסם (120 ק"ג לעומת 92 ק"ג).

ד. ע"פ 5807/17 **דרחי נ' מדינת ישראל** (18.6.2018) - המערער 1 הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן והחזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית בכך שהקים, בסיוע המערער 2, מעבדה לגידול קנאבוס, שהכילה ציוד טכני רב, בה נתפסו **76.85 ק"ג** של סם. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר** והשית על המערער 1 עונש של 30 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה ערעור שהוגש על חומרת העונש.

גם ביחס למקרה זה, עניינינו חמור יותר מאותם טעמים שפורטו לעיל.

ה. ע"פ 4285/17 **יצחקי נ' מדינת ישראל** (11.6.2018) - המערער הורשעה על יסוד הודאתה בעבירה של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן בכך ששכרה בית והקימה בו מעבדה לגידול קנאבוס במשקל כולל של **100**



ק"ג. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר**, והשית על הנאשמת 12 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים בשל נסיבות ייחודיות ושיקולי שיקום. בשל הנסיבות המיוחדות של המקרה, בית המשפט העליון הקל בעונשה והעמידו על 6 חודשי עבודות שירות.

כמות הסמים שנתפסו אצל הנאשם שבפני גדולה יותר ובעניינו גם התווסף רכיב "נטילת החשמל".

ו. ע"פ 5093/17 **בקשת נ' מדינת ישראל** (1.1.2018) - המערערים הורשעו על יסוד הודאתם בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן וקשירת קשר לפשע, לאחר שהקימו מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס בה נתפסו שתילים שהגיעו למשקל של **131 ק"ג**. נקבע **מתחם ענישה שנע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר**. בית המשפט העליון קבע כי העונש שהושת על המערערים אינו חורג מרף הענישה הנוהג, ואולם נוכח התסקירים החיוביים בעניינם, ומטעמי שיקום, הוחלט להקל בעונשם ל- 28 חודשים (חלף 34 חודשים) ו- 24 חודשים (חלף 30 חודשים).

ז. ע"פ 8988/16 **בן סימון נ' מדינת ישראל** (8.3.2017) - המערער הורשע בעבירות של ייצור, הכנה והפקה של סם מסוכן, סחר בסם ונטילת חשמל במרמה לאחר שהקים מעבדה לגידול סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של **87.25 ק"ג**. נקבע **מתחם ענישה שנע בין 28 ל- 48 חודשי מאסר בפועל**. על המערער הושת מאסר בפועל של 36 חודשים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

גם במקרה זה, כמות הסם שנתפסה פחותה מזו שבעניינו.

ח. ת"פ 35389-01-21 (מחוזי ת"א) **מדינת ישראל נ' שדה** (7.11.2021) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן ונטילת חשמל בכך ששכר דירה והקים יחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה מעבדה לגידול והפקת סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של **115 ק"ג**. לשם תפעול המעבדה נטל הנאשם חשמל שלא כדין. באותו מקרה קבעתי **מתחם ענישה שנע בין 30 ל- 54 ק"ג**, והשתתי על הנאשם 30 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים.

מדובר במקרה כמעט זהה לעניינו.

ט. ת"פ (מחוזי ת"א) 52341-07-20 **מדינת ישראל נ' ארז-לב** (20.5.2021) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן ונטילת חשמל בכך ששכר וילה, הקים מעבדה וגידל בה **250 ק"ג קנבוס**. לשם תפעול המעבדה נטל הנאשם חשמל שלא כדין. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 33 ל- 55 חודשי מאסר**, חרג מהמתחם שקבע והשית על הנאשם 28 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים בשל שיקולי שיקום.

כמות הסם שנתפסה אצל ארז-לב כפולה מזו שנתפסה בעניינו.

י. ת"פ (מחוזי ב"ש) 34787-05-20 **מדינת ישראל נ' אדרי** (11.4.2021) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן ונטילת חשמל בכך שהקים יחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה, מעבדה לגידול קנאבוס במשקל כולל של **83 ק"ג**. לשם תפעול המעבדה, נטל הנאשם חשמל שלא כדין. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 26 ל- 48 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 30 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים.



ענייננו חמור יותר מעניינו של אדרי ביחס לכמות הסם.

יא. ת"פ (מחוזי ת"א) 49034-02-19 **מדינת ישראל נ' אוחיון** (7.1.2020) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, החזקת סם שלא לצריכה עצמית, החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן, החזקת חצרים ונטילת חשמל שלא כדין בכך ששכר בית, התקין בו יחד עם אחרים שזהותם אינה ידועה ציוד רב והקים מעבדה לגידול קנבוס במשקל כולל של **114 ק"ג**. לצורך תפעול המעבדה, נטלו הנאשם והאחרים חשמל שלא כדין. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 18 ל- 40 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 20 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים **"בשל הנסיבות המקלות שלא ניתן להתעלם מהן..."** ועל רקע הירתמותו להליך שיקומי.

יב. ת"פ (מחוזי מרכז) 25458-11-18 **מדינת ישראל נ' אליאב** (19.9.2019) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן, החזקת חצרים לשם הכנת סם, החזקת כלים המשמשים להכנת סם מסוכן ונטילת חשמל בכך שהקים בביתו מעבדה וגידל בה סם מסוכן מסוג קנבוס במשקל כולל של **80 ק"ג**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 22 ל- 46 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 25 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים.

אולם כמות הסמים שנתפסה בפועל בעניינו של אליאב נמוכה מזו שנתפסה אצל הנאשם.

יג. ת"פ (מחוזי מרכז) 47795-02-15 **מדינת ישראל נ' עאמר** (29.12.2015) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של ייצור, הכנה והפקת סם מסוכן וגניבה בנסיבות מחמירות בכך שהקים מעבדה וגידל בה **119.5 ק"ג קנבוס**, ולשם תפעולה נטל חשמל שלא כדין. הצדדים עתרו במשותף להשתת **עונש מוסכם של 38 חודשי מאסר** לצד עונשים נלווים.

נסיבות ביצוע העבירה דומות מאד לאלו שבענייננו.

יד. ת"פ (מחוזי ת"א) 33001-11-14 **מדינת ישראל נ' אוחנה ואח'** (19.3.2015) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעבירות של גידול סם מסוכן והחזקת סם שלא לצריכה עצמית בכך ששכר מחסן אותו הסב לחממה והקים בו, בסיוע שני נאשמים אחרים, מעבדה לגידול קנבוס במשקל כולל של **99.3 ק"ג נטו**. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם ענישה הנע בין 30 ל- 48 חודשי מאסר** והשית על הנאשם 38 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים.

בהשוואה לעניין אוחנה, ענייננו חמור יותר מהטעמים שפורטו לעיל.

סיכום - מתחם העונש ההולם

13. כפי שניתן להיווכח, בעבירות סמים, מטבע הדברים, קיים מנעד ענישה רחב ואכן, כפי שהגיש כל אחד מהצדדים, ניתן למצוא פסיקה מחמירה ופסיקה מקלה. ואולם, המקרים אותם סקרתי לעיל משקפים את הקו המרכזי הנוהג בפסיקה ואת עמדתו העדכנית של בית המשפט העליון בעבירות שעניינן הקמת מעבדות לגידול סמים בהיקפים ובכמויות בהם עסקינן.

לאור האמור, ועל יסוד כלל הנתונים אשר פורטו לעיל, ראיתי להעמיד את מתחם העונש ההולם **ברף התחתון שלו על 30 חודשי מאסר וברף העליון שלו על 54 חודשי מאסר**.



העונש המתאים לנאשם ללא התחשבות בהליך השיקומי

14. בשלב זה אדרש לקביעת העונש המתאים מבלי ליתן משקל להליך השיקומי שעבר הנאשם.

הנאשם הודה ונטל אחריות על מעשיו בשלב מוקדם של ההליך. מעבר לחיסכון בזמן הציבורי, יש בכך כדי ללמד על הפנמת הפסול במעשיו אשר מצדיקה הקלה משמעותית בעונש.

גם נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקירי שירות המבחן ובטיעוני ההגנה, ובכלל אלה: ילדותו המורכבת, הטראומה המשפחתית שעבר, הליך הגירושין והריחוק מבנו הקטין - עומדים לזכותו.

יש להניח כי להתמכרותו של הנאשם להימורים, לחובות הכלכליים שצבר ולאיומים שבאו בעקבותיהם, הייתה השפעה על ביצוע העבירות. עם זאת, התמכרות וחובות אינם יכולים להצדיק ביצוע של עבירות ממין זה, או בכלל, ולכן לא מצאתי ליתן משקל לנסיבות אלה.

הגם שלחובת הנאשם שלוש הרשעות קודמות, הרי ששתיים מהן כלל אינן רלוונטיות וכאמור אף התיישנו. אשר להרשעתו האחרונה משנת 2017 - מדובר בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית, ומכאן שלא ראיתי בה ככזו המצדיקה החמרה. עוד ראיתי לציון, כי מדובר במאסרו הראשון של הנאשם (למעט תקופת מאסר קצרה בכלא צבאי), וכידוע, הפסיקה הכירה בתקופת המאסר הראשונה כקשה במיוחד ונתן זה מצדיק התחשבות נוספת בענישה.

15. על יסוד כלל הנתונים שפורטו לעיל, היה מקום להטיל על הנאשם עונש של 30 חודשי מאסר (טרם הפעלת התנאי), וזאת ככל שהנאשם לא היה עובר הליך שיקומי כלשהו.

סטייה משיקולי שיקום

16. סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לבית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם שקבע, אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם". כעת נשאלת השאלה, האם כברת הדרך השיקומית שעבר הנאשם מצדיקה סטייה ממשית ממתחם העונש ההולם ומתן בכורה לשיקולי השיקום, חרף נסיבות העבירה המחייבות ככלל מדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה בדמות עונשי מאסר בפועל.

17. הנאשם עבר כברת דרך שיקומית. כפי שציינתי לעיל, מהתסקירים מתקבלת מסקנה כי הנאשם השתלב בהליך הטיפול אופן תקין, מגיע בקביעות למפגשים הקבוצתיים והפרטניים, מרבה לשתף ולהשתתף, נוטה להתייעץ ולהיעזר בגורמי הטיפול, לומד להציב לעצמו גבולות, נמנע מעיסוק בהימורים ושומר על ניקיונו מסמים (למעט קנביס אותו צורך באישור חוקי). שירות המבחן התרשם כי הנאשם מצוי בתהליך שינוי חיובי, נתרם מההליך הטיפולי, מקבל כלים שמסייעים לו בשינוי שערך ועודנו עורך בחייו, ותופס את ההליך המשפטי הנוכחי כמרתיע מהישנות עבירות נוספות בעתיד. שירות המבחן סבור כי שליחתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג וברח תגרום לרגרסיה בהליך השיקומי החיובי אותו החל ולפיכך ממליץ להימנע מכך ולהשית על הנאשם עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.

לטעמי, יש בדרך שעבר הנאשם כדי ללמד על שינוי משמעותי שערך ועל עוצמת מחויבותו לדבוק בדרכו החדשה והנורמטיבית. התרשמתי מנחישותו של הנאשם והמוטיבציה הגבוהה שלו לערוך שינוי בחייו. בנוסף, הנאשם משקיע מאמצים לסגור חובותיו, עובד באופן יציב, לאורך כל התקופה לא נרשמה לו כל הפרה של התנאים המגבילים ומאז



ביצוע העבירות נשוא התיק שבפני לא נפתחו לו תיקים חדשים. יש לציין כי הנאשם שולב בהליכי טיפול בשירות המבחן, כמו גם במרכז הישראלי לטיפול בהימורים.

ברי, כי אלמלא מאמצי השיקום המשמעותיים, היה מקום להשית על הנאשם עונש מאסר ממושך וזאת נוכח חומרת העבירות, הערכים החברתיים שנפגעו, כמות הסם שנתפסה (120 ק"ג), האינטרס הציבורי, ועונש המאסר על תנאי בן 5 חודשים שתלוי ועומד נגדו. מנגד, הליך השיקום שעבר הנאשם במשך כמעט שנתיים, מלמד על סיכוי גבוה כי הנאשם יתנהל בעתיד בצורה נורמטיבית.

בית המשפט העליון קבע לא פעם כי לשיקולי השיקום חשיבות רבה אולם הם אינם חזות הכל, ולצד ניצבים שיקולי ענישה נוספים ובכלל אלה: גמול, הרתעה והגנה על שלום הציבור (רע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל (22.1.2014)).

שיקומו של המערער מצדיק התחשבות משמעותית אולם אין הוא מאיין את שיקולי הענישה האמורים, ועל כן, באיזון המתבקש, סבורני כי יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם אך לא ניתן להסתפק בענישה המוצעת על ידי שירות המבחן ויש להשית על הנאשם מאסר בפועל, אם כי לתקופה קצרה מזו שהייתה מושתת עליו במצב דברים רגיל.

בשל אותם שיקולי שיקום עליהם עמדתי, ובגדר התחשבות נוספת, מצאתי גם להורות על הפעלת המאסר המותנה בן 5 החודשים בחופף למאסר שבכוונתי להטיל עליו, וזאת לצד ענישה צופה פני עתיד בגין תיק הצירוף (החזקת סם לשימוש עצמי).

סוף דבר

18. לאור האמור ראיתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 20 חודשי מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרו (מיום 5.1.2020 עד יום 20.2.2020).
- הנאשם יתייצב ביום 9.1.2022 בשעה 08:00 במתקן ניצן או במתקן אחר עליו יורה שב"ס בהליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה.
- ב. אני מפעיל את המאסר המותנה בן 5 חודשים שהוטל על הנאשם בת"פ 11787-05-20 בחופף לעונש שהוטל בסעיף א'.
- ג. 6 חודשי מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירה על פקודת הסמים מסוג פשע.
- ד. חודש (1) מאסר, אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירה על פקודת הסמים מסוג עוון.
- ה. קנס בסך 2,000 ₪ אשר ישולם עד יום 1.1.2022 או 10 ימי מאסר תמורתו. בקביעת הקנס נתתי משקל לחובותיו הרבים של הנאשם.
- ו. חילוט פלאפון מסוג אייפון, מספר IMEI 972506463588; ופלאפון מסוג LONG-CZ, מספר IMEI 868437042790902.



ניתן צו כללי למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

הציוד שנתפס במעבדה יחולט או יושמד. הסמים יושמדו.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט' טבת, 16.11.2021 במעמד הצדדים.

בני שגיא, שופט
סגן נשיא